

SAĞLIK MARKET UYGULAMASI

Barış Çoruh - EMO Denetleme Kurulu Üyesi
EMO Ank. Şb. Biyomedikal Müh. MDK Bşk. Yrd.
Biyomedikal Y. Mühendisi-bariscoruh@gmail.com

Giriş

2017 yılının sonunda açıklanan ve 100 günlük eylem planının sağlık alanındaki önemli hedeflerinden olan “Sağlık Market” uygulamasının Devlet Malzeme Ofisi (DMO) tarafından hayata geçirilmesi hedeflenmektedir (1). Ancak bu uygulama tıbbi cihaz pazarı paydaşı birçok sivil toplum örgütü tarafından tepkiyle karşılanmıştır (2,3). Bu yazıda Sağlık Market uygulamasının artıları ve eksileri tartışılacaktır.

Sağlık Market Uygulaması Nedir?

Devlet Malzeme Ofisi ‘nin (DMO), internet sitesindeki “e-satış portalı” ile sağlık kuruluşları da dahil olmak üzere tüm kamu kuruluşlarına bilişim ürünleri, büro malzemeleri, sarf malzemeleri, mefruşat, taşıtlar, dayanıklı tüketim ürünleri ve hastane grubu ürünleri temin edilebilmektedir. Bu portalda bulunan hastane grubunda:

- Hastane Donanımları kısmında hasta yatakları, medikal arabalar, ameliyat masaları, kan alma koltukları vb. ürünler,
- Hastane Çağrı Sistemleri ve İlave Üniteleri kısmında hastane çağrı sistemleri vb. ürünler,
- Tıbbi Sistemler ve Cihazlar kısmında ise yukarıdaki 2 gruba girmeyen tüm tıbbi cihazlar

bulunmaktadır. Hastane grubuna kayıtlı toplam 729 adet (14.10.2018 tarihi itibarıyla) ürün bulunmaktadır. Ancak ülkemizde Sağlık Bakanlığı İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu sistemlerine (TİTUBB ve ÜTS) kayıtlı yaklaşık 6 milyon tıbbi cihaz bulunduğu düşünüldüğünde oluşturulan bu sisteme kayıtlı ürünün ne kadar az olduğu görülmektedir.

Sağlık Market uygulaması ise, yukarıda anlatılan portalın sağlık için özelleştirilmiş hali olup, özellikle kamu hastanelerinin ihalelerini internet yoluyla yapmasını ve tıbbi cihaza daha uygun

olarak ulaşmasını sağlamak amacıyla geliştirilen bir sistemdir. Bu sistemin 3 temel adımı aşağıda anlatılmaktadır (İlk iki adım her ihale için olmayıp, sadece ilk başvuru süreci için geçerlidir):

1-Sağlık Market Uygulamasına Firma Kayıt Süreci:

Sağlık Market sisteminde ürününüzün olabilmesi için öncelikle ÜTS ‘ye (Ürün Takip Sistemi) kayıtlı olmanız gerekmektedir. Sistemde ÜTS ‘de yer alan firma tanımlayıcı numarasına göre bir kayıt açılmaktadır ve DMO tarafından da yeni bilgiler istenebilmektedir. Giriş yapılan bilgilerin kurum(DMO) tarafından onaylanması ile kayıt süreci tamamlanmaktadır.

2-Sağlık Market Uygulamasına Ürün Kabul Süreci:

Kayıtlı tamamlanan firma ‘teknik uygulama değerlendirme başvurusu’ sekmesinden ürünün kaydını yapmalıdır. Bunun için ÜTS sisteminde kayıtlı ürününü seçerek, teknik şartnamesinde istenmesi durumunda ilgili analiz sertifikalarını ve belgelerini girerek, teknik şartname koşullarını onayladığını bildirir ve bunu her bir ürünü için ayrı ayrı gerçekleştirmek zorundadır. Belgelerin kurum tarafından onaylanması her bir ürün için başvuru ücretini (ürün başına 100 TL) yatırarak, numunesini ‘Sağlık Ürünleri Kabul Noktasına’ teslim eder. ‘Teknik Uygunluk Değerlendirme’ süreci olumlu sonuçlanan ürünler kabul edilerek, kullanılmamış numuneler firmaya iade edilir. Değerlendirme süreci sonucu reddedilen ürünlerin numuneleri, itiraz süreci olan 6 ay boyunca kurumda saklanmaktadır. Ürünü değerlendirme sonucu ret alan firmanın başvurusunun, ikincil değerlendirme için başka bir resmi kuruluşa gönderileceği belirtilmektedir.

3-Sağlık Market Uygulaması Çerçeve Anlaşması Süreci:

Ürün kaydı da başarı ile tanımlanan firma ‘Çerçeve Anlaşma Başvurusu’ sekmesi ile başvuru yapmak istediği ilandaki ürünü ÜTS ‘de kayıtlı birincil ürün

numarasını girerek seçme işlemini gerçekleştirir. İlanda istenen belgeleri yükledikten sonra bu bilgiler ÜTS üzerinden kontrol edilir. DMO tarafından kontrol edilen belgelerin tam ve doğru olması durumunda firmaya KEP (Kayıtlı e-posta adresi) yoluyla anlaşma

davet yazısı gönderilir. Firma sisteme yüklediği belgelerin aslı, temsil belgeleri ve teminat mektubu ile kuruma yaptığı başvuru, incelenerek uygun olması durumunda (firmanın borç ve yasaklı olup olmama durumu kontrol edilir) anlaşma metni ve ekleri imzalatılarak ilgili ihale için başvuru süreci tamamlanır.

Yukarıda kısaca bahsedilen süreç tamamlandıktan sonra, firma ilgilendiği ihaleye girmeye hak kazanarak, sistem üzerinden fiyat teklifini verebilecektir.

Sağlık Market Uygulamasının Artıları ve Eksileri

Sağlık Market uygulaması, ihale süreçlerinde oluşan belge fazlalığını azaltmak, fiyatları daha uygun seviyeye çekmek ve ihale sürecini merkezileştirmek amacıyla getirilmesi düşünülen bir uygulamadır. Ancak, Sağlık Market uygulaması devreye girdikten sonra tıbbi cihaz üreticisi veya Türkiye yetkili satıcısı olan firmalar bayii kullanmayacak olup, firmaları bünyesindeki ihale departmanına sadece yeterli yatırımı yaparak onlar da süreci merkezileştirme yoluna götürmesi beklenmektedir. Her ne kadar uygulamada firma tanımı bayileri de içermesine rağmen, firmaların bu uygulama karşısında alacakları tedbir, bayilerin kapanmasına ve bu alanda çalışanların işsiz kalıp, pazarın küçülmesine neden olacaktır. Ayrıca, uygulama kayıt sürecinde ÜTS uygulamasındaki belgeler haricinde ürünle ilgili bazı ekstra belgelerin de istenmesi, ürün denetim sürecine de girdiğinden dolayı Tıbbi Cihaz

Direktifine aykırı başka bir süreç geliştirmektedir. Bu, aynı zamanda firmalara yeni bir yük getirmekte ve ürün onay sürecini de yavaşlatmaya neden olmaktadır. DMO'nun, bu sorunu çözmek için yeni eleman istihdamı yapması veya dışarıdan hizmet alımı yoluna gitmesi beklenmektedir. Her iki durumda da süreç tek merkezden yürütüleceğinden

dolayı ürün kayıt işlemi hızlı gerçekleştirilemeyeceğinden, birçok firmanın ihale süreçlerine katılımı da engellenmiş olacaktır. Kayıt sürecinin sonunda uygulamaya yüklenen belgelerin kontrolü amacını taşısa da çıktı olarak istenmesi ve ürün kayıt sürecinde firmalardan numune talep edilmesi kamu ve firmalar için ekstra yük getirmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu makalede Sağlık Market uygulama süreçlerinden bahsedilerek artıları ve eksileri anlatılmıştır. Sağlık Market uygulaması ekonomik olmadığı görülmüş, tıbbi cihaz pazarına kolaylık sağlamayacağı gibi daha önce sağlık kuruluşlarını daha kolay yönetmek amacıyla oluşturulan ancak bürokrasiyi artırdığından dolayı vazgeçilmek zorunda kalınan kamu hastaneleri bölge uygulamalarını hatırlatmıştır. Bundan dolayı Sağlık Market uygulaması yerine, mevcut sürecin denetiminin daha iyi yapılması daha uygun ve ekonomik olacaktır.

Kaynaklar

- (1)<https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2018/08/23/saglik-market-ile-maliyetler-dusecek>
- (2)http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/915880/Saglik_Market_deva_mi_ceza_mi_.html
- (3)<http://www.medikalnews.com/saglik-market-neyi-cozecek/>
- (4)Sağlık Market Sıkça Sorulan Sorular, <http://www.dmo.gov.tr/sm>
- (5)Sağlık Market Başvuru Aşamaları, <http://www.dmo.gov.tr/sm>